

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังทางนี้เนาะ ฟังธรรม เวลาทำบุญทำกุศลแล้วเป็นบุญกุศล บุญกุศลของเราได้ทาน คิดภาวนา ทำทานเป็นการให้ธรรมทาน ธรรมสวณะ ธรรมเป็นทาน ถ้าธรรมเป็นทานนี้มันเป็นประโยชน์ เป็นทานไง ให้เป็นวัตถุมา ให้เป็นวัตถุเวลาเราจะให้ทาน เราทำทานไป แล้วถ้าให้ธรรมะเป็นทานนั้นให้ย้อนกลับมา เพราะเราให้วัตถุนั้นมันเรื่องของการดำรงชีวิต ชacunต่อชacun ต้องอาศัยชacunแล้วดำรงชีวิตไป สิ่งที่จะดำรงชีวิตได้ต้องอาศัยสิ่งนี้อยู่

แต่หัวใจละ หัวใจต้องอาศัยธรรมเป็นทาน ธรรมคือความเข้าใจของใจ ถ้าความเข้าใจของใจ ความศรัทธาของใจ ใจมันยอมเชื่อยอมศรัทธาเนาะ มันมีความเชื่อมั่นเป็นไป เราทำเป็นไป คนเขาแปลกใจเขาสงสัยนะ ว่าเรานี้มาทำไมกันทุกวัน พวกที่มาทำบุญกุศลนี้มากันได้อย่างไร ทำไมมาทำบุญกุศล มาได้อย่างไร มันมีเหตุจูงใจอะไร นั่นนะเขาไม่เข้าใจเรื่องของความคิดนะ

ถ้าความคิดคนมันพัฒนาขึ้นมามันต้องการแสวงหา แสวงหาเพื่อความสบายใจ ความสุขใจ ใจ ความสุขคือในครอบครัวนั้นมีความสุข แล้วความสุขในครอบครัวนะถ้าหัวใจมันขึ้นบาน พ่อแม่ก็เป็นที่ร่มเย็นของลูก เพราะอะไร? เพราะพ่อแม่มีความสุข ถ้าพ่อแม่เครียดลูกก็เครียดตามไปด้วย ถ้าพ่อแม่ในบ้านมีความสุขลูกจะมีความสุข แล้วพ่อแม่ก็พาลูกเข้าวัด พาเข้าวัดเพื่อเหตุนี้เพื่อฟังธรรม เพื่อเข้าใจเรื่องทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สิ่งนี้เป็นแก่นของศาสนา

แต่เด็กมันเข้าไม่ถึงหรอก เด็กอาศัยว่าเข้าไปแล้วเห็นพระเป็นแบบใด แล้วเหมือนกับว่าเรามีความเข้าใจไว้ ถึงเวลาที่มีความทุกข์ขึ้นมามันจะมีทางออก เป็นที่พึ่งอาศัยได้ คนถ้ามีหลักใจนะ เวลาฝรั่งเขามาบวชเป็นพระ เขาเล่าให้ฟังว่าเขามาท่องเที่ยวทั่วโลก เขามาที่อินเดีย แล้วฝรั่งเขาบอกกัน “ถ้ามาเมืองไทยเวลาทุกข์ร้อนให้เข้าหาวัด” เขาก็ทำอย่างนั้นจริง ๆ เขาเที่ยวมาเมืองไทยแล้วพอเงินเขาหมด เขาเข้าไปหาวัด เขามีที่อยู่ที่อยู่อาศัย เขาอาศัยวัดได้ เห็นไหม เขายังรู้จักที่อยู่ที่อยู่อาศัยที่พึ่งอาศัยได้

ถ้าคนเขาไม่มีศาสนา เขาไม่เข้าใจเรื่องพุทธศาสนา แต่เราเข้าใจเรื่องพุทธศาสนา แล้วเด็กเข้าใจให้เข้ามาในหลักของธรรมนี้ เวลามันมีทุกข์มีร้อนขึ้นมามันหาที่พึ่งได้ หาที่พึ่งได้คือหัวใจ มันหาที่พึ่งออกไป นี่ทุกข์เป็นแบบนี้ ทุกข์เป็นแบบนี้ เวลามันยังไม่ทุกข์มันก็เข้าใจหรือกว่าทำไม เราพูดกันเรื่องทุกข์ มันไม่มีเรื่องทุกข์ ทุกข์เป็นทุกข์นิยมหรือ? ...ไม่ใช่ เป็นสัจจะนิยม มันเป็นความจริงอันหนึ่ง

ความจริงว่าสิ่งนี้มันเป็นสัจจะ เป็นความจริงอยู่ แล้วเราไปปฏิเสธความจริงใจ เด็กเกิดมาทุกคนเกิดมาพร้อมกับกำมือมา เห็นไหม จะยึดมันถือมันในชีวิตนี้ ในชีวิตนี้ต้องยึดมันถือมันอะไรไม่ยึดมันถือมันล่ะ? หัวใจมันยึดมันถือมัน ไม่ยึดมันถือมันนี่มันต้องการปรารณา มันมีความทะยานอยากของมันตามธรรมชาติของมัน สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่มีอยู่ เราจะหักห้ามมันไม่ได้ มันเป็นสัจธรรมความจริงอันหนึ่งของเรื่องของกิเลสในหัวใจของสัตว์โลก

เราก็รักษามัน เห็นไหม เรายักษามันเราประคองมันไป ตัดหาความทะยานอยากไม่มีความพอของมัน มันจะต้องเป็นไปแสวงหาของมันตามอำนาจของมัน อันนั้นเราควบคุมมันไว้ พอควบคุมมันไว้แล้วพึงธรรมนี้ตรงนี้สำคัญ ตรงเราพึงธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ความสุขที่แท้จริงย้อนกลับมาภายใน”

ถ้าเราควบคุมสิ่งนี้ได้ เราเอาสิ่งนี้แปรสภาพจากมันเป็นโลกียะ มันเป็นเรื่องของโลก แปรสภาพเป็นโลกุตระ แปรสภาพว่าความอยาก อยากในตัดหาความทะยานอยาก ให้อยากในการหลุดพ้นใจ ให้อยากในการหาความสุข หาความสุขตามหลักของศาสนาตามความเป็นจริง ธรรมะเป็นธรรมชาติ ...ถูกต้อง ธรรมะนี้เหมือนกับธรรมชาติอันหนึ่ง มันเป็นสัจธรรมความเป็นจริงของธรรมชาติ

แต่หัวใจนี้มันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง มันเกิดตาย ๆ มาสภาวะของธรรมชาติอันนี้มันพาเกิดพาดายมา สิ่งนี้มันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ถ้าธรรมชาติของเขาเข้าหลักกับธรรมชาติ มันก็แปรสภาพตลอดไป ธรรมชาติคือความเปลี่ยนแปลง สรรพสิ่งในโลกนี้มีความเปลี่ยนแปลงตลอดไป แต่สัจธรรมความจริงในหัวใจนี้มันก็เปลี่ยนแปลง เพราะมันโดนอำนาจของกิเลสปกคลุม มันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เป็นธรรมชาติเพราะคนที่ยังไม่รู้

แต่คนที่รู้แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้พ้นจากธรรมชาติไป ไม่เวียนตายเวียนเกิดในธรรมชาติ สัจธรรมในธรรมชาตินี้มันแปรสภาพ หมายถึงว่า สัพพะ ธมฺมา อนตฺตา ธรรม

ทั้งหลายแปรสภาพทั้งหมด แต่แปรสภาพเป็นความดี จากสิ่งที่ดีในหัวใจของเรา เราทุกคนนะ เราเกิดมาในโลกนี้ เราจะเข้าใจเลย เป็นความทุกข์อย่างยิ่ง

บัณฑิตอยู่ใกล้กับคนพาล บัณฑิตนั้นเป็นความคิดความดีความปรารถนาดี แต่ใกล้กับคนพาล คนพาลมันหยาบ มันไม่มีเหตุผล มันไม่เชื่อสิ่งใด แล้วมันจะทำความเห็นของเขา นั่นนะเขาหยาบ เป็นความทุกข์อย่างยิ่ง แล้วเปิดตาเขาก็ไม่ได้ เปิดตาเขาก็ไม่ฟัง เขาไม่สนใจสิ่งใด เขาสนใจแต่ความคิดของเขา เห็นไหม ความที่ว่าเป็นทุกข์อย่างยิ่ง บัณฑิตอยู่กับคนพาลนี่เป็นความทุกข์อย่างยิ่ง แต่คนพาลนั้นมันก็เป็นสิ่งที่ทำให้เราได้พิจารณาแยกแยะเข้ามาในหัวใจของเรา

อันนี้ก็เหมือนกัน ย้อนกลับมาความเห็นของเรา ถ้าเป็นความคิดหยาบ ๆ มันเกี่ยวเกาะในโลกนี้มันเป็นความพาล คนพาลพาลประสาแบบนี้ แล้วถ้าบัณฑิตละ บัณฑิตคือฟังธรรม ฟังธรรม ธรรมคืออะไร? คือสังฆธรรม สังฆธรรมที่พยายามแยกเข้าไปหาจากภายใน ธรรมนี้ถ้าเป็นสุขตมยปัญญา มันก็เป็นธรรมหยาบ ๆ เป็นแผนที่เครื่องดำเนิน

เหมือนกับเราได้ยามา เราอ่านฉลาดกา เราเข้าใจเรื่องฉลาดกา แต่เราไม่ได้กินยาเลย เราก็ยังไม่ได้ลิ้มรสของมัน นี่ธรรมอย่างหยาบคือธรรมอย่างศึกษาเล่าเรียนมา แล้วธรรมในการประพฤติปฏิบัติคือว่าเราพยายามประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา พยายามกำหนด “พุทโธ พุทโธ” ขึ้นมานี้เวลามันควบคุมใจ เริ่มต้นมันจะมีความคิดแปลกเลยว่า “ทำไมมันยากเย็นขนาดนี้? ทำไมเวลาเราคิดอย่างอื่นเราบังคับใครเราบังคับได้ เราบังคับคนนอกบังคับได้”

ถ้าย้อนกลับมาเรื่องบังคับใจของตัวเองนี้มันจะเริ่มมีปัญหาขึ้นมาแล้ว มีปัญหาขึ้นมาทำไมบังคับยากอย่างนั้น? ทำไมเป็นไปไม่ได้ อย่างนั้น นี่ความหยาบของมันที่ว่า ๑. มันต่อต้าน ๒. เราจะเข้าใจว่า อ้อ...หัวใจเป็นแบบนี้ ก็เลยที่ว่าเราชนะคนอื่นมาตลอดไป เราชนะสิ่งอื่นมานี้เราแพ้มาตลอดเลย เห็นไหม คนพาลในหัวใจมันจะแสดงตัวออกมาแล้ว มันจะพาลของมันออกไป มันจะเป็นอิสรภาพของมัน อิสระในเรื่องของกิเลสนะ มันไม่ใช่อิสระจากกิเลส

ถ้าอิสระจากกิเลสมันจะเป็นว่าควบคุมใจของตัวเองได้ ย้อนกลับเข้ามาตรงนี้ แล้วพยายามทำใจของเราขึ้นมา ทำใจของเราปฏิบัติขึ้นมา มันได้ลิ้มรส นี่ขุดยา เรายกขุดยาขึ้นดื่มเมื่อไหร่ รสของธรรมชนะรสทั้งปวง ยาเห็นไหม สพุเพ ธมฺมา ธรรมทั้งหลายเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติมีความเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงหัวใจนี้ไง สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา มันทำไป ทำสิ่งนี้ไป

พระพุทธเจ้าสอนเรื่องเหตุ นี่เป็นเหตุให้เราก้าวถึงความจริง พระพุทธเจ้าไม่ได้บอกเรื่องผลหรอก ถ้าบอกเรื่องผลนี่เราคาดหมายผลกัน เราคาดหมายผลแล้วเราก็จะเป็นการคาดการณ์ว่าสิ่งที่การคาดการณ์ผลเราจะไม่ได้ผลเลย สร้างแต่เหตุ ในสิ่งจะความจริง ในพระไตรปิฎกนี้ พระพุทธเจ้าจะสอนแต่เหตุทั้งนั้นเลย เหตุในการดำเนินขึ้นไป แต่ผลไม่ค่อยมีใจ ผลไม่ได้บอกไว้ผลเป็นแบบใด

ถ้าผลเป็นแบบใดเราจะคาดการณ์ผล แล้วเดี๋ยวนี้ครูบาอาจารย์มีกับมันนี่ขยายผลออกมา ๆ เราก็คาดการณ์ผลกัน พอคาดการณ์ผลนี้มันไม่สมความเป็นจริง ถ้าสมความเป็นจริง...ธรรมมาวุธอาวุธของธรรม อาวุธเกิดขึ้นมาจากใจ กิเลสมันอยู่ที่ใจ มันเป็นนามธรรมเกิดจากใจ มรรคอรียสังฆังนั้นเกิดจากหัวใจ เกิดจากการเราพยายามสร้างสมขึ้นมา แล้วมันเข้าไปชำระกัน นั่นนะรสของธรรม

รสของธรรมคือยา ยาเครื่องดำเนินการชำระกิเลส มันจะชำระกิเลสอย่างนั้น นั่นนะฆ่าคนพาลใจ ทำลายคนพาลในหัวใจแล้วหัวใจมาเป็นบัณฑิต คบกับบัณฑิตมันจะมีความสุขขนาดไหน ไม่คบกับคนพาล คนพาลมันดึงไป มันไม่มีเหตุผล ไม่พอใจเฉย ๆ สิ่งนี้ไม่พอใจก็คือไม่พอใจ ไม่พอใจแล้วมันจะค่อยมาหาเหตุผลทีหลังว่าไม่พอใจเพราะเหตุใด

แล้วคนสิ่งเดียวกันนะถ้าคนรักคนสงวนเขาก็พอใจของเขา นั่นนะมันไม่พอใจ กิเลสมันไม่มีเหตุผล มันไม่พอใจแล้วมันก็เป็นค้นหาความทะยานอยาก ของมันว่าต้องให้สมความเป็นจริงของใจ ใจปรารถนาอย่างไรต้องการให้สมความจริงประสาของเขา ไม่มีเหตุผล แต่ธรรมมีเหตุผล มีเหตุผลว่าสิ่งนี้เป็นอนิจจัง สิ่งนี้เป็นอนิจจัง สิ่งนี้เป็นทุกข์ สิ่งนี้เป็นทุกข์ สิ่งนี้เป็นอนัตตา มันไร้สาระทั้งหมดเลย

แต่เราก็มีความรู้สึก เรามีความรู้สึกกับสิ่งที่เราเป็นทุกข์อยู่ที่นี่ คนเราเกิดมาเกิดพร้อมกับความยึดมั่นถือมั่นในชีวิตนี้ แล้วเวลาตายไปนี่คลายออกหมดเลย สิ่งนี้ไม่มี ไม่เป็นแก่นสาร ชีวิตนี้เกิดขึ้นมาเพื่อสร้างคุณงามความดี ถ้าสร้างคุณงามความดี เวลาตายมันก็จะตายไปคุณงามความดีพาดายนะ คนเราออกจากบ้านมีเสบียงไปพร้อมนี้มันจะมีดีกว่าคนออกจากบ้านไปมือเปล่า

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเชื่อหลักศาสนา เราทำของเราที่นี่ เราออกจากบ้านไป เราจะมีเสบียงของเราออกไป เป็นบุญกุศล ไฟไม่ไหม้ ขโมยลักไม่ได้ โจรปล้นไม่ได้ คุณงามความดีในหัวใจไม่มี

ใครสามารถจะมาฉกชิงสิ่งนี้ไปจากใจเราได้ เราสร้างของเรา แล้วสร้างขึ้นมา เราสร้างขึ้นมาได้ ด้วยการ ทาน ศีล ภาวนา ถ้ามีการภาวนาขึ้นมา เราทำใจของเราสงบขึ้นมา อันนี้อันประเสริฐ

สิ่งที่เป็นประเสริฐ ทาน ศีล ภาวนา การทำทานแล้วทำยากที่สุด แล้วทำสิ่งนั้นยังทำยาก แล้วเวลาทำภาวนาขึ้นมามันยากขนาดไหน สิ่งที่ยากขนาดนั้นมันดัดแปลงหัวใจ ถ้าดัดแปลงหัวใจได้นี้บัณฑิตคบบัณฑิตไป สิ่งนี้เป็น สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา แปรสภาพของใจขึ้นมาจนเป็นอกุปปะ อกุปปะหมายถึงว่ามันชำระออกไปด้วยปัญญา ด้วยการใคร่ครวญของปัญญาพร้อมกับมีสัมมาสมาธิหนุนหลังนะ

ถ้าปัญญาของเราดี ปัญญาของเราเราใช้กันโดยไม่มีสมาธิหนุนหลัง มันก็เป็นปัญญา แต่เป็นปัญญาในการหลอกลวงใจ หลอกลวงสร้างภาพสร้างจินตนาการขึ้นมา คาดหมายออกไปแล้ววางเกมให้หัวใจมันตกหลุมตกความคิดของตัวเอง นั่นมันออกไปสถานะนั้น เราต้องปล่อยวาง สิ่งนั้นขึ้นมา พยายามทำความสงบของใจแล้วปัญญามันจะเกิด เกิดเพราะเราฝึกฝนเหมือนกัน เกิดเพราะเราคิดเราเห็นเราสภาวะนี้ ธาตุขั้นนี้ ความคิดนี้

สรรพสิ่งนี้มันเป็นจับต้องไม่ได้เลย มันเป็นสิ่งที่อาศัยชั่วคราวทั้งหมด จริง...จะว่าปฏิเสธความจริงอันนี้ไม่ได้ มันมีจริง ๆ ของนี้จริง ๆ ของเรา เป็นของเราจริง ๆ แต่จริงชั่วคราว กับหลักความจริง จริงอันประเสริฐคือจริงว่าหัวใจไม่เคยตาย แล้วจริงตลอดไป ปัญญาไปเจอเห็นสภาวะสิ่งนั้น แล้วเป็นอกุปปะธรรม นั่นนะเหนือธรรมชาติตรงนี้ไง ตรงที่ธาตุรู้เป็นธรรมชาติมันเหนือธรรมชาติ มันไม่อยู่ในวังวนของธรรมชาติ ไม่มีแรงดึงดูดใด ๆ ไม่มีสิ่งใด ๆ จะทำให้สิ่งนี้แปรสภาพไปอีกได้เลย

นี่ธรรมะ สิ่งของมันปล่อยธรรมชาติไว้ตามความเป็นจริง แล้วมันปล่อยวางออกไป นั่นนะสิ่งนั้นเหนือที่สุดไง เหนือธรรมชาติ เหนือธรรมะ เหนือสัพเพ ธมฺมา อนตฺตา เป็นเอโก ชัมโม เป็นหนึ่งเดียว สรรพสิ่งต่าง ๆ นี้ในการประพฤติปฏิบัติของเรานี้ สมาธิเกิดขึ้นมามันก็เสื่อมไป ปัญญาเกิดขึ้นมาเดี๋ยวก็ผันเฟือไป

สิ่งใด ๆ นี้มันเป็น สัพเพ ธมฺมา อนตฺตาทั้งหมดเลย มันเป็นวังวนที่เราจะหมุนขึ้นไป หมุนขึ้นไปถึงที่สุดต้องอาศัยถนนหนทาง ต้องอาศัยสิ่งนี้ขึ้นไป ถึงจุดหมายแล้วถนนหนทางก็เป็นถนนหนทาง เป้าหมายของเราคือเป้าหมายของเราไม่ใช่ถนนหนทาง แต่จะปฏิเสธถนนหนทางไม่ได้

เลย ถึงว่าเหมือนจะเป็นโลกียะก็เป็นโลกียะไปก่อน มันจะเป็นสัญญาาก็ให้เป็นสัญญาไปก่อน จนกว่ามันจะตั้งมั่นได้ จนกว่ามันจะเดินเองได้

แล้วมันจะรู้เองในผู้ปฏิบัตินั้น อ้อ...อันนี้เป็นสัญญา อันนี้เป็นความจริง แล้วมันจะขาดอย่างไร มันจะปล่อยวางธรรมชาติอย่างไร สิ่งนั้นเป็นความจริง นั้นนะคือธรรม ธรรมเกิดขึ้นมาจากหัวใจ ธรรมอันนี้เป็นธรรมจริง ๆ ธรรมของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ธรรมอันนี้แนบอยู่กับหัวใจ เป็นสมบัติของใจดวงนั้น ไม่เป็นสถานะ เป็นธรรมะส่วนบุคคล ส่วนบุคคลคือหัวใจที่รู้โดยตามความเป็นจริง แล้วมันจะไปเหมือนกัน ไปเท่าเทียมกัน เสมอกันด้วยความบริสุทธิ์ เสมอกันหมดในหัวใจดวงนั้น เอวัง